

НАУКА В УКРАЇНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ ДРУКАРСТВА: ЗДОБУТКИ, ПЕРСПЕКТИВИ, ПРОБЛЕМИ

Використання значного наукового потенціалу, зосередженого у вищих навчальних закладах України, — важливе народногосподарське завдання. Від вирішення його в значній мірі залежить реформування економіки та подолання кризової ситуації в Україні. Наука у вищій школі сьогодні розглядається як складова частина навчального процесу, а навчальний заклад — як єдиний навчально-науково-виробничий комплекс. До найважливіших видів наукової діяльності вищого навчального закладу (ВНЗ) належать науково-дослідна робота (у тому числі і виробнича діяльність) та підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації (кандидатів і докторів наук). З ними тісно пов'язані студентська наукова робота (СНР), яка започатковує підготовку студента як науковця, а також патентно-ліцензійна, видавнича і міжнародна діяльність, без розвитку яких важко уявити прогрес сучасного ВНЗ.

Стан науки у ВНЗ нині можна вважати критичним. До найважливіших ознак кризової ситуації належать:

1. Недостатнє фінансове забезпечення науки (скорочення обсягів держбюджетного і госпдоговірного фінансування через неплатоспроможність міністерств і відомств, окремих підприємств і установ), що негативно впливає на різні аспекти наукової діяльності. Як наслідок, для талановитих науково-педагогічних працівників не створено «елітних» умов, що призводить до зростаючого відпливу найбільш перспективних науковців за кордон. Дальшого загострення набувають проблеми матеріально-технічного забезпечення. У ВНЗ використовується застаріле обладнання, а поповнення сучасним, виготовлення дослідних установок і стендів майже зовсім припинилося.

Останні п'ять років основним джерелом фінансування науково-дослідної частини (НДЧ) і окремих наукових підрозділів був держбюджет, який отримували на конкурсних засадах з МО України. Його частка від загального обсягу фінансування науки складала в різні роки 65—72 відсотки. Решта коштів (35—28 відсотків) припадала на госпдоговірні теми і (в незначній мірі) на теми, які фінансувалися ДКНТІПП при КМ України. Отже, важка економічна ситуація спричинила значне зменшення госпдоговірного фінансування (до 1991 р. воно складало понад 90 відсотків всього обсягу фінансування).

Одне з першочергових завдань НДЧ і всіх наукових підрозділів академії — знайти шляхи активізації госпдоговірної роботи.

2. До сьогодні чітко не визначені питання власності ВНЗ, недостатньо розвинута законодавча база, що стримує розвиток підприємницької і виробничої діяльності. Незрозуміло найголовніше: на якій підставі будуть фінансуватися ВНЗ (в тому числі науково-дослідна робота) у найближчі роки, якою буде частка державного фінансування. Затверджений у 1991 р. Закон про освіту застарів, а прийняття його у новій редакції весь час відкладається.

3. Важкий стан науки в Україні, її провінційний характер у значній мірі зумовлені історичними причинами. Для підтвердження цього можна навести такі цифри: 91 відсоток наукових програм СРСР у 1985 р. розроблявся спеціалістами Росії (в тому числі 36 відсотків — науковими закладами Москви), 6 відсотків припадало на науковців України і лише 3 відсотки на долю всіх інших республік [3].

Оцінка науково-технічного потенціалу країни чи навіть окремого ВНЗ — складне завдання. І вирішення його не можливе без залучення багатьох (за даними [1] близько 240) різних показників. Головними серед них є: публікаційна активність (річна кількість наукових праць на 1 тисячу вчених), цінність змісту наукових праць, рівень цитування робіт, патентна продуктивність, якість патентів (принципово нові, суттєво нові, удосконалення відомих), кількість зарубіжних патентів, кількість проданих ліцензій. За усіма цими показниками до 1985 р. СРСР суттєво (від декількох до декількох десятків разів) відставав від передових капіталістичних країн. Певна річ, через це до 90 відсотків наукових здобутків учених СРСР були неконкурентоздатними. А після розпаду СРСР ситуація стала зовсім катастрофічною.

Усі вищенаведені причини негативно впливають на стан науки і в Українській академії друкарства. Особливо дошкульними є недостатнє фінансування наукових розробок і застаріла матеріально-технічна база.

І. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА (НДР)

Українська академія друкарства (УАД) належить до порівняно невеликих ВНЗ України. Разом з тим для неї характерна широка гама спеціальностей: від механіка, технолога й автоматника до редактора, книгознавця, художника та економіста. Наукові інтереси працівників академії, відповідно, суттєво відмінні. Тому не може бути сформульована більш-менш єдина наукова тематика. На сьогодні сформовані такі основні наукові напрямки:

1. Створення нових матеріалів і технологічних процесів для поліграфічної промисловості.

Основою наукового напрямку є дослідження фотополімеризаційноздатних композицій різного призначення. Метою робіт є інтенсифікація технологій високого, офсетного, трафаретного і флексографського друку, а також створення друкарських фарб, лаків, фотоініціаторів та інших матеріалів.

Виконано роботи по синтезу, дослідженню та застосуванню твердих і рідких світлочувливих композицій, вивченню модифікованих копіювальних шарів, фотополімерних штампів і штемпелів. Розроблено матеріали і технології для тиражування оптичних носіїв інформації. Проведено роботи по створенню нейтральних і кольорових фарб УФ-отвердіння, фотополімеризаційноздатного лаку, композицій для технологій гібридних мікрозборок. Розроблено і впроваджено екологічно чисті світлочувливі композиції на основі модифікації водорозчинних сополіамідів, модифікованого полівінілового спирту. Започатковано дослідження з лазерного гравірування офсетних форм, з розробки методичних основ селективної очистки рідких відходів поліграфічних виробництв від іонів важких і кольорових металів з наступним використанням цих відходів як вторинної сировини, по створенню технології виготовлення офсетних форм на фотографічних плівках. Розроблено нові фотоініціатори радикальної полімеризації, фотолабільні полімери та композиції на їх основі й інше. Одержано твердий органорозчинний фотополімеризаційноздатний матеріал «Флексофот», серійне виробництво якого налагоджено у ВО «Свема» (м. Шостка). Удосконалено технологічний процес виготовлення твердого водорозчинного фотополімеризаційноздатного матеріалу «Гідрофот», який впроваджено в серійне виробництво.

Слід відзначити велику публікаційну активність науковців кафедр ТДОПІПМ, ТВДФ, ТФВ, хімії, ЕіОП, значний ріст наукових кадрів. На деякі наукові розробки одержано міжнародні патенти. Разом з тим слід подумати над розширенням тематики наукових досліджень технологічних кафедр.

2. Удосконалення поліграфічного устаткування.

Як відомо [2], за спеціалізацією, що склалася в колишньому СРСР, українські заводи випускають в основному брошуровально-палітурне обладнання та устаткування для виготовлення друкарських форм. З друкарського устаткування у нас виготовляють тільки машини трафаретного друку і машини флексографського друку для шпалер. Тому роботи по розробці нового поліграфічного устаткування, передусім друкарського, важко переоцінити.

На кафедрі поліграфічних машин разом з науковцями УНДІП ім. Т.Г.Шевченка і СКБ ХоЗІМ підготовлено технічний проєкт універсальної машини для друкування книжково-журнальної, газетної та бланково-акцидентної продукції. Випуск машини передбачається налагодити на Холерівському заводі поліграфічних машин. Важливим друкарським доробком є створення принципово нових різальних

машин і різальних вузлів для безвистійного обрізування книжкових блоків і листів паперу з використанням віброефекту та інструментів із спеціальною геометрією. Метод і пристрій для безвистійного обрізування листів паперу, складених у стопу, запатентовано в 14 країнах Європейського патентного товариства. По цій розробці продана ліцензія фірмі «Мюллер-Мартіні», що є значним досягненням у системі МО України.

Проводяться роботи з удосконалення динамічних характеристик устаткування, механізації та автоматизації основних і допоміжно-підготовчих операцій, поліпшення умов експлуатації поліграфічних машин, підвищення надійності і довговічності швидкозношуваних деталей, вивчення явищ друкарського контакту в системі приводу друкарського апарата, з розробки теорії, методів аналізу та синтезу багатосекційних систем керування ротаційними машинами з пружними зв'язками та інші. Вагомих результатів слід очікувати від виконання теми по розробці технологічних процесів виготовлення картонних упаковок комбінованим способом.

Відрадним є те, що велика кількість патентів, одержаних кафедрою ПМ, принципово нові або суттєво нові, що відкриває дорогу для патентування їх за кордоном і для продажу ліцензій.

3. Розробка енерго- та ресурсозберігаючих процесів у машинобудуванні.

Науковцями кафедри ТМіПМ на базі розробленої математичної моделі створена комплексна програма, яка дозволяє виготовляти шліфінструменти з наперед заданими властивостями: шліфувальну високоеластичну шкурку, інструмент для механічної обробки азбестових фрикційних виробів, шліфшкурку на основі модифікованих зв'язок, шліфшкурку з програмованим робочим шаром і виробу з неї (пелюсткові круги, абразивні кільця), інструмент типу «фладдер» для шліфування деталей меблів тощо. Тривають роботи по удосконаленню роторних ліній для синтезу штучних алмазів, приладів для вимірювання міцності алмазних зерен, обладнання для розсіювання порошкових матеріалів і інше.

4. Соціально-економічні проблеми видавничо-поліграфічного комплексу в умовах переходу до ринкової економіки.

На кафедрі ЕіОПП здійснюється пошук шляхів організації, ефективного фінансування і розвитку різних організаційних форм зовнішньоекономічних зв'язків і спільного підприємництва у видавничо-поліграфічному комплексі України. Розробляються рекомендації по застосуванню моделей організаційних форм зовнішньоекономічних зв'язків, узагальненню методичної і нормативно-правової документації.

5. Проблеми книговидавництва, книгознавства та мистецтва оформлення української книги.

Науковці кафедр ВСіР, КіОКТ, ОіК досліджують спільну комплексну тему «Функціональна книга в культурному просторі України». Матеріали досліджень впроваджуються в навчальний процес, за цією тематикою організована студентська наукова робота.

В академії функціонують відомі в Україні і СНД наукові школи професорів Полюдова О.М., Лазаренка Е.Т., Чехмана Я.І., Кравчука В.А., Шибанова В.В., Луцківа М.М., Морозова В.О., Мазуренка Ю.П. Успішно працюють три загальноакадемічні науково-дослідні лабораторії: поліграфічних машин (керівник — професор Чехман Я.І.), фотополімерних матеріалів і технологій (керівник — професор Шибанов В.В.), алмазної технології та алмазного інструменту (керівник — доцент Жук М.М.).

Значних успіхів у науковій роботі досягла група науковців академії, реальних претендентів на здобуття наукового ступеня доктора наук. Серед них — Мервінський Р.І., Сепківський В.М., Шахбазов Я.О., Гриньов В.Ф., Дідич В.П., Кузнецов В.О., Топольницький П.В., Сисюк В.Г., Гавенко С.Ф., Онищенко Т.І., Зелінська Н.В., Овсяк В.К., Холод З.М., Антоник О.В., Глотова Г.І., Красівський О.Я., Гіряк О.М., Дунець Р.Б., Петрова В.В., Регей І.І.

Про визнання вкладу наших учених у розвиток науки свідчать такі факти: науковці академії є членами Національних комітетів України з різних спеціальностей (Полюдов О.М., Мазуренко Ю.П.), членами-кореспондентами й академіками громадських академій (Огірко І.В., Овсяк В.К., Холод З.М.), академіками Нью-Йоркської академії наук (Шибанов В.В., Мервінський Р.І., Петрова В.В.), соросівськими стипендіатами і стипендіатами КМ України (Петрова В.В., Зацерковна Р.С.). Нещодавно групі викладачів академії присвоєно почесні звання «Заслужений діяч науки і техніки» (Лазаренко Е.Т., Кравчук В.А.) та «Заслужений працівник народної освіти» (Гулько С.М., Пашуля П.Л.). Полюдова О.М. затверджено членом докторантського комітету Вільнюського технологічного університету. У 1996 р. УАД прийнято до Міжнародної асоціації поліграфічних ВНЗ країн Європи і Північної Америки.

Деякі слова про виробничу діяльність, яка розглядається як один із засобів нагромадження позабюджетних коштів, як спосіб оптимального використання наукового потенціалу та інтелектуальної власності академії. Реалізація результатів наукової творчості здійснюється двома шляхами: виготовленням дослідних партій зразків власними виробничими структурами і продажем інтелектуальної власності за кордон.

З початку 90-х років в академії здійснюється поступове перетворення науково-дослідних лабораторій у науково-виробничі. У 1991 р. при академії почали працювати перші виробничі підрозділи «Друк», «Діалог», «Кремний» (квітні друкарські машини). На факультеті полігра-

річної технології у виробничій діяльності знайшли своє втілення дві розробки. У ЗАНДЛ ФПМіТ виготовляють фотополімерні пластини «Флексфот», а з них у штемпельно-граверній майстерні — печатки і штампи. На кафедрі ТФВ організовано дільницю виготовлення вимивної фотополімерної композиції, з якої одержують трафаретним способом друковані плати для підприємств радіоелектронної промисловості. На факультеті поліграфічного устаткування в ЗАНДЛ АіАТ діє дільниця виготовлення окремих партій шліфінструменту (пелюсткові круги, фладдери й інше) для обробки деталей складної конфігурації. На кафедрі АПВ працює дільниця, де виготовляють вуглеграфітові колектори для тахогенераторів. Щоб забезпечити успішне функціонування цих дільниць і створення нових, потрібні кошти для зміцнення матеріально-технічної бази та розширення робочих площ.

На жаль, сьогодні створено сприятливі умови не для вигідного державі використання наукового потенціалу, а, навпаки, для вивезення винахідницького товару за кордон. Адже одержання українських патентів без їх патентування за кордоном дозволяє зарубіжним фірмам використовувати інтелектуальні здобутки практично безкоштовно. Як правило, наші ВНЗ не мають належних коштів для оплати патентування за кордоном. Тому змушені звертатися до зарубіжних фірм з проханням про оплату, потрапляючи тим самим у певну залежність. Наступний крок при продажі ліцензії також непростий: як встановити реальну ціну інтелектуального товару на міжнародному ринку? Не маючи досвіду і уявлення про світову інфраструктуру поліграфії, винахідники неспроможні скласти справжню ціну запропонованим науковим здобуткам і тому змушені погоджуватися з ціною, рекомендованою зарубіжними фірмами. Вихід бачиться в створенні при МО України структурного підрозділу, який би займався маркетингом винахідницького товару, роль якого з кожним роком буде зростати. Цей підрозділ повинен бути забезпечений коштами для патентування наукових розробок за кордоном.

II. ПІДГОТОВКА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

За останні п'ять років науковцями академії захищено 32 кандидатські і 6 докторських дисертацій. Підготовка наукових кадрів ведеться через аспірантуру, докторантуру, шляхом переведення на посади провідних наукових співробітників і надання творчих відпусток. З 1995 р. при академії функціонує магістратура.

Підготовка аспірантів ведеться з семи спеціальностей: 05.05.01 «Машини, агрегати і процеси поліграфічного виробництва», 05.03.01 «Процеси механічної обробки, верстати і інструменти», 08.06.01 «Економіка підприємств і форми господарювання», 05.13.02 «Мате-

матичне моделювання в наукових дослідженнях», 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», 17.00.06 «Декоративне і прикладне мистецтво», 22.00.04 «Економічна соціологія». Прийом з останніх чотирьох спеціальностей розпочато в 1994 р. Тепер в аспірантурі навчається 52 чоловіки, з них 3 — іноземні громадяни (на платній основі). На черзі відкриття аспірантури із спеціальностей 02.00.03 «Органічна хімія» і 05.03.07 «Автоматизація технологічних процесів і виробництв». Ефективність аспірантури за останні роки складає 50 відсотків. Прекрасними керівниками аспірантури зарекомендували себе Лазаренко Е.Т. (під його керівництвом захищено 31 кандидатську дисертацію), Полюдов О.М. (15), Кравчук В.А. (12), Чехман Я.І. (9), Луцків М.М. (4). При вступі до аспірантури спостерігається значний конкурс. До керівництва аспірантурою вченою радою академії рекомендуються провідні вчені, доктори наук або кандидати наук, які, як правило, працюють над докторськими дисертаціями.

Докторантуру із спеціальності 05.05.01 «Машини, агрегати і процеси поліграфічного виробництва» відкрито в 1993 р., нині тут навчається 7 претендентів на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук.

Підготовка наукових кадрів проводиться згідно з наказом МО України «Про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів» і регламентується положеннями УАД, затвердженими науково-технічною радою (НТР) академії. Розроблені положення про науковий семінар з прийому до докторантури і на посади провідних наукових співробітників, про аспірантуру і стажування іноземних громадян в УАД, про використання підряду в НДЧ академії, про охорону прав винахідників, про кваліфікаційний семінар з прийому дисертації на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук і деякі інші.

З 1983 р. в академії працює спеціалізована вчена рада по захисту кандидатських дисертацій, яка за 12 років функціонування присудила науковий ступінь кандидата наук 82 здобувачам. У 1995 р. розпочала роботу докторська спеціалізована вчена рада. Отже, закінчено створення повного циклу підготовки кадрів вищої кваліфікації, що складається з таких ланок: бакалавр і спеціаліст, магістратура, аспірантура, докторантура, кандидатська і докторська спеціалізовані ради.

III. СТУДЕНТСЬКА НАУКОВА РОБОТА

Студентська наукова робота (СНР) — один із найважливіших засобів підвищення якості підготовки спеціалістів з вищою освітою, здатних творчо застосувати в практичній діяльності найновіші досягнення науково-технічного прогресу. Разом з тим, залучення студентів до наукової роботи дозволяє використовувати їх потенціал для

вирішення актуальних завдань поліграфічно-видавничого комплексу.

Основними завданнями СНР є: поглиблене вивчення і творче осмислення навчального матеріалу; освоєння методики та засобів самостійного вирішення наукових і технічних завдань, ознайомлення з навиками роботи в наукових колективах; вирішення конкретних наукових завдань поліграфічно-видавничого комплексу шляхом проведення експериментальних і теоретичних досліджень; набуття навиків винахідницької та публікаційної діяльності.

Базою для організації СНР є науково-дослідна робота професорсько-викладацького складу, яка виконується згідно з індивідуальними планами, участь у виконанні госпдоговірних і держбюджетних тем відповідно до затверджених основних напрямків наукової діяльності академії.

Початки СНР пов'язані з вивченням курсів «Вступ до спеціальності», «Основи технічної творчості», а також фундаментальних і гуманітарних дисциплін. Така робота проводиться в основному на перших двох курсах. Починаючи з третього курсу, СНР все більше пов'язується з фаховою підготовкою студента як майбутнього поліграфіста і здійснюється шляхом виконання досліджень, які передбачають одержання якісно нових даних, що можуть бути предметом обговорення на науковому семінарі чи конференції. При правильній постановці навчального процесу елементи СНР повинні мати місце при виконанні кожного курсового чи дипломного проекту або роботи.

Найбільш загальноприйнятою формою СНР є участь студентів у роботі кафедральних наукових гуртків. Такі гуртки повинні функціонувати на всіх кафедрах академії під керівництвом досвідчених викладачів. На кращих кафедрах академії проводяться наукові семінари, де заслуховуються реферати студентів на задані теми, а також результати досліджень. Найкращі доповіді рекомендуються на студентську конференцію академії.

Значний досвід проведення СНР нагромаджено на кафедрах ВСіР, хімії, АПВ, ЕіОПП, КіОКТ, ТДОПіПМ. Справа викладачів зробити все для того, щоб студентів-науковців стало більше і щоб можливості кожного з них розкрилися якнайповніше. Тоді СНР буде першим етапом безперервного творчого процесу в ланцюжку: студент — стажист — аспірант — викладач.

В останні роки затверджено нові положення про СНР, які регламентують її проведення в державних масштабах. Пріоритетними всеукраїнськими науковими заходами з СНР вважаються:

1. Конкурс Національної академії наук (НАН) України на здобуття медалей з преміями для студентів і молодих учених.
2. Всеукраїнський конкурс на кращу наукову роботу студентів.
3. Всеукраїнська студентська олімпіада.

4. Конкурс на присудження стипендій ЗНЦ НАН України для студентів.

5. Відкритий конкурс на кращу студентську роботу з природничих, технічних і гуманітарних наук у ВНЗ Російської Федерації (розділ «Поліграфія»).

6. Всеукраїнські студентські конференції.

Студенти академії досягли значних успіхів у Всеукраїнських і Міжнародних конференціях і конкурсах.

У 1994 р. студенти академії Возна М.А., Стрельникова Ю.Б., Новак В.І., Валько Н.Я. відзначені найпрестижнішою нагородою — золотими медалями і преміями НАН України (наукові керівники — доцент Будішев М.С., доцент Дурняк Б.В., ст. викладач Грет Г.П.), а дві студентські роботи (Котлової О.М., Арабського Ю.С.) нагороджені дипломами Державного комітету Російської Федерації з вищої освіти (наукові керівники — доцент Ющик В.І., ст. викладач Арабський Р.С., асистент Чернозубова Н.А.).

У 1995 р. робота студентки Корольчук Л.В. удостоєна золотої медалі і премії на конкурсі НАН України (науковий керівник — доцент Квітко І.С.); студент Книш О.Б. нагороджений медаллю, а його науковий керівник професор Полюдов О.М. дипломом Державного комітету Російської Федерації з вищої освіти. П'ять студентських робіт (автори Кризь А.І., Кисіль Г.Й., Пилипко І.В., Мельничук Н.В., Милявський Б.О., Стельмах О.Г.) також нагороджені дипломами Державного комітету Російської Федерації з вищої освіти (наукові керівники — доцент Яхимович Ю.П., доцент Миклушка І.З., доцент Топольницький П.В., викладач Кривдик О.М., асистент Петрова В.В.). На Всеукраїнський конкурс з гуманітарних дисциплін «Забуті імена» від академії було подано п'ять робіт. За результатами конкурсу студентку Кусайло І.Р. нагороджено дипломом, а її наукового керівника доцента Зелінську Н.В. Почесною грамотою МО України. У роботі Всеукраїнської студентської наукової конференції «Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання» взяв участь (з опублікуванням тез) 31 студент академії. На Всеукраїнській конференції «Розбудова держави: духовність, екологія, бізнес» виступило з доповідями 7 студентів академії.

До недоліків СНР можна віднести незадовільну участь студентів у Всеукраїнських студентських олімпіадах.

IV. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

З 1993 р. академія є видавцем двох періодичних науково-технічних збірників: «Поліграфія і видавнича справа», «Тези доповідей звітної науково-технічної конференції».

У 1994 р. започатковано випуск видавничо-поліграфічного журналу «Палітра друку». Академія — співздавець міжнародного «Ук-

раїнського полімерного журналу». За останні п'ять років вчені академії опублікували близько 2200 статей і 28 монографій, одержали 60 патентів; видано навчальні посібники і підручники. Для прикладу, у 1995 р. вийшли в світ навчальний підручник доцента А.І.Губського «Цивільна оборона», науковий збірник, підготовлений викладачами кафедри ВСіР «Книга і преса в контексті культурно-історичного розвитку українського суспільства», збірник доповідей міжнародної наукової конференції «Книга в соціокультурному просторі», монографія доцента М.Л.Бутрина «Історія України в українському красному письменстві», навчальний посібник доцента З.М.Холод і асистента Х.Я.Лазуркевич «Бухгалтерський облік на спільних і малих підприємствах в поліграфії» та інші.

При академії плідно працює видавничий центр «Фенікс».

Вчені академії під керівництвом ректора професора Гунька С.М. виконали значну роботу по підготовці державної програми розвитку національного книговидання і преси на період до 2000 року, затвердженої Указом Президента України. Професор Гунько С.М. — член авторського колективу з підготовки проекту Закону про видавничу справу.

У. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

В останній час міцніють міжнародні зв'язки академії з десятками зарубіжних наукових установ. Серед них: інститут паперознавства і папероробних машин (Лодзь, Польща), Раярсонська політехніка (Торонто, Канада), фірма «Мюллер-Мартіні» (Швейцарія), фірма «Монотайп» (Англія), фірма «Мітсубісі» (Японія), Шансінський інженерно-механічний інститут (Китай), вищий технічний університет (Братіслава, Словаччина), фірма «Перфекта» (Баутцен, ФРН), інститути структурних досліджень, фізики та педагогічний університет (Ченстохов, Польща), Московська академія друку (Росія), Український вільний університет (Мюнхен, ФРН), Вільнюський технічний університет (Литва), фірма «Колбус» (Раден, ФРН), університет Георга-Августа (Геттінген, ФРН) та багато інших.

Основні форми міжнародної діяльності — навчання студентів академії за кордоном, стажування викладачів і наукових співробітників, наукові відрядження, виконання НДР за замовленнями зарубіжних фірм.

У 1995 р. в академії відбулася міжнародна конференція з досвіду книговидання ХІХ—ХХ ст. і сучасних проблем. Одержано посвідчення про реєстрацію і дозвіл на проведення двох міжнародних конференцій у 1996 р.: «Соціально-економічні проблеми видавничо-поліграфічного комплексу та його інфраструктури», «Комп'ютерні технології друкарства: алгоритми, сигнали, системи».

Таким чином, висококваліфікований науково-педагогічний колектив академії плідно працює над вирішенням важливих проблем поліграфічно-видавничого комплексу. Які ж основні причини гальмують розвиток наукових досліджень в академії? Це, як було сказано вище, по-перше, відсутність сучасних виробничої бази і науково-дослідних лабораторій, по-друге, недостатній рівень фінансування науково-дослідних робіт.

Теперішня економічна ситуація в державі не дозволяє очікувати в найближчому майбутньому суттєвого поліпшення матеріального і фінансового забезпечення. Разом з тим, вирішення деяких питань організаційного характеру сприяло б поліпшенню роботи поліграфічно-видавничого комплексу, у тому числі дальшому науковому прогресу академії. До таких питань можна віднести:

створення координаційного центру, основним завданням якого було б узгодження робіт підприємств галузі, навчальних і наукових закладів відповідно до державної програми розвитку книговидання і преси;

розробка пріоритетних напрямків розвитку поліграфії і створення для цього експертних груп із залученням працівників зацікавлених організацій;

організація тимчасових творчих колективів, які б розв'язували конкретні пункти державної програми книговидання і преси та невідкладні виробничі проблеми, залучаючи для цього кошти підприємств і інноваційних фондів;

створення наукового підрозділу з поліпшення маркетингу інтелектуальної діяльності поліграфістів;

науково обгрунтоване планування потреб поліграфічно-видавничого комплексу в спеціалістах (у тому числі і в наукових працівниках вищої кваліфікації);

визначення організаційних форм співпраці між навчальними закладами, що випускають спеціалістів різного рівня, і організаціями, які використовують цих спеціалістів;

створення в академії галузевих лабораторій подвійного підпорядкування (МО України і Міністерству України в справах преси та інформації);

значне збільшення госпдоговірного фінансування академії та інше.

1. Борсученко Э.И., Клочко Ю.А., Жидяев И.Б. Сравнительная оценка научно-технических потенциалов СССР и развитых капиталистических стран. К., 1991. 2. Максименко В.П. Про шляхи розвитку поліграфічного машинобудування України //Поліграфія і видавничі справи. Львів. 1994. Вип. 25. 3. Симоненко Л. Наука — всім, а не кожному// Урядовий кур'єр. № 4—5. 12 січня 1993 р.